

26 septembrie: Prăznuirea Sf. Voievod Neagoe Basarab și a Sf. Cuv. Platonida de la Argeș (fosta Despina Milița, soția voievodului Neagoe Bararab)

"La Argeș, Neagoe cânta în Imn de slavă ctitoria sa divină, Mănăstirea Argeșului, în timp ce la Roma se ridica surata sa, San Pietro, în cuprinsul unui secol de înfruntări și osteneți.

Ce bazilică s-ar fi zidit în Argeș, timp de o sută de ani, dacă în doar câțiva ani (1514-1517), Neagoe Ctitorul a ridicat Potirul de Aur al credinței, arhitecturii și evlaviei ortodoxe românești?!"

(*ÎPS Calinic, arhiepiscop al Argeșului și Muscelului, "Sfântul Neagoe Vodă Basarab").*

Monahia Platonida – Doamna Despina (1487 – 30 ianuarie 1554) a fost soția Sfântului Voievod Neagoe Basarab.

Provenea dintr-un neam ales de despoți sârbi, fiind fata lui Ioan Brancovici al Serbiei (n. 1465 – d. 10 decembrie 1502). Unchiul său era Mitropolitul Maxim (născut Gheorghe) Brancovici.

Despina s-a căsătorit în anul 1505 cu Neagoe Basarab și au avut șase copii (Theodosie, Stana, Petru, Ioan, Ruxandra, Anghelina), însă doi fii și o fiică au murit la o vârstă fragedă. După moartea Voievodului Neagoe Basarab, în 1521, fiul lor Theodosie (n.1505, d.1521) a fost înscăunat ca domn al Țării Românești, însă a fost alungat de Radu de la Afumați și a murit la Constantinopol.

Doamna Despina s-a refugiat în Ardeal împreună cu fiecele sale Stana și Ruxanda, trăind la Sibiu o viață liniștită, sub ocrotirea vărului său, Regele Ungariei. La 21 ianuarie 1526, Ruxanda s-a căsătorit cu Radu de la Afumați, domnul Țării Românești. Peste puțin timp, în același an, Stana s-a măritat cu Ștefaniță Vodă, domn al Moldovei. După moartea lui Ștefaniță (14 ianuarie 1527), Stana revine la Sibiu lângă mama sa și se

călugărește luând numele Sofronia. În 1529, după moartea soțului ei Radu, Ruxandra revine și ea la Sibiu, unde rămâne până în 1541, când se căsătorește cu Radu Paisie.

După o scurtă perioadă petrecută la București, unde nu a mai găsit nimic din splendorile de altă dată, Doamna Despina se călugărește în 1545 sub numele de Platonida, întorcându-se la Sibiu unde petrece restul vieții sale.

Doamna Despina a fost un protector al artelor, ajutând material la construirea Mănăstirii Krusedol. Împreună cu soțul său, a ctitorit Mănăstirea Curtea de Argeș, participând la târnosirea acesteia la 15 august 1517.

În anul 1520 Neagoe Basarab și soția sa au început construcția Schitului Ostrov din Călimănești, aceasta fiind terminată în 1522, după moartea domnului.

A trecut la Domnul, răpusă de ciumă, la Sibiu, la 30 ianuarie 1554.

A fost canonizată ca sfântă de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa din 1 iulie 2025, cu titulatura „Sfânta Cuvioasă Platonida de la Argeș” și prăznuirea în ziua de 26 septembrie.

(Sinaxar)